

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ Active Learning ด้วยกระบวนการ SNW+5Model เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสนมวิทยาการ

ผู้วิจัย นายธัญญ์วริทธิ์ คำผิง

ปีการศึกษา 2567

บทคัดย่อ

คุณภาพการศึกษาเป็นประเด็นที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้ความสนใจกันอย่างกว้างขวาง เพราะถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่มุมมองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความสามารถตอบสนองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งมีทั้งผู้รับบริการการศึกษาซึ่งได้แก่ นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนนั้นอาจแตกต่างกันไปตามบริบท ความเชื่อ หรือกระบวนทัศน์ในการพัฒนาในแต่ละยุคสมัย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และจะต้องสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องอาศัยความรับผิดชอบทั้งในระดับประเทศและระดับสถานศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ หลักสูตร สื่อการสอนและเทคโนโลยี การประเมินผู้เรียน การพัฒนาครู การประเมินคุณภาพสถานศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกับทักษะ 3 ทักษะ เป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (รัตนดา ดวงแก้ว 2559: 13)

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) มีความสำคัญในระดับชาติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะแสดงมาตรฐานการศึกษาของไทยให้มีความชัดเจนเพื่อที่จะได้กำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนาการศึกษากันได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และในระดับสถานศึกษานั้น ความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O – NET) ในบริบทการปฏิบัติงานจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยแต่ยังคงความหมายเดิม ประโยชน์ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องคือ 1) เป็นการปรับการศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกัน คณะกรรมการสอบในแต่ละปีจะบ่งบอกได้ว่า โรงเรียนแต่ละแห่งพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษาไปในแนวทางใด นักเรียนมีคุณภาพการศึกษาอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับการศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกัน 2) การจัดกลุ่มโรงเรียน คณะกรรมการสอบนั้น ใจจัดกลุ่มโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งอาจแบ่งจากปัจจัยของโรงเรียน โดยเปรียบเทียบว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนอยู่ในระดับใด จะมีการพิจารณาตัวแปรหรือปัจจัยในการแบ่งกลุ่มว่าจะมีการกำหนดอย่างไรให้เกิดความยุติธรรมกับโรงเรียน การจัดอันดับจะจัดกลุ่มโรงเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน เพื่อให้แต่ละโรงเรียนได้ทราบถึงระดับคุณภาพของโรงเรียนและจะได้มีการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป 3) โรงเรียนและครูผู้สอน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสอบไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนต่อไป รวมทั้งนำผลการประเมินของนักเรียนแต่ละคนไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องต่อความสนใจ ความต้องการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียน 4) ผู้ปกครองสามารถใช้คะแนนสอบของนักเรียนเป็นแนวทางแก้ไขและสนับสนุนบุตรหลานให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในแนวทางที่ดี และ 5) นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากคะแนนที่นักเรียนได้รับเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถและความพยายามในการสร้างเสริมแรงผลักดันให้ตนเองต่อไปได้อีก (บัณฑิตา หัสปราบ 2557: 51)

ตามนโยบายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งโรงเรียนสมนวิทยาการ ได้บรรจุและดำเนินการโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในทุกๆ ปี ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และยกระดับผลของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ของโรงเรียนให้สูงขึ้น (งานแผนงาน โรงเรียนสมนวิทยาการ 2567: 126)ตามนโยบายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งโรงเรียนสมนวิทยาการ ได้บรรจุและดำเนินการโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในทุกๆ ปี ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และยกระดับผลของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ของโรงเรียนให้สูงขึ้น (งานแผนงาน โรงเรียนสมนวิทยาการ 2567: 126)

จากกรณีวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ของผู้เรียนโรงเรียนสมนวิทยาการ โรงเรียนสมนวิทยาการจึงตระหนักและได้นำผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในปีการศึกษา ๒๕๖๖ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ได้ตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ที่ต้องกรมมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพตรงตามที่หลักสูตรกำหนด ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของผู้เรียนอันเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 4 ในแนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

และในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นสิ่งที่มีผู้สอนควรมีการออกแบบและวางแผนอย่างรอบคอบ เพราะผู้เรียนอยู่ในยุค Generation Z มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก ฉลาดรอบรู้ เพราะเติบโตมาพร้อมกับความรู้รอบด้าน สามารถค้นหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างอิสระ แต่มีโลกส่วนตัวสูงจนถูกเรียกอีกอย่างว่าเป็นเด็ก Gen Me (สำนักกองทุนส่งเสริมสุขภาพ 2557: online) จึงเป็นความท้าทายที่ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วิจารณ์ พานิช (2555: 64) กล่าวว่า ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักการเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาสาระทางศาสตร์ต่างๆ เรียนรู้จากการกระทำ มีการสะท้อนความคิดของตนเองกับคนอื่นฯ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (นนทลี พรธาดาวิทย์ 2559: 17)

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ทั้งกิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจเตรียม และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการที่รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วๆ ไปในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เพราะบริบทในห้องเรียนแต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาผู้เรียนและชั้นเรียน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (นนทลี พรธาดาวิทย์ 2559: 18)

ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสมนวิทยาการจึงได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการ SNW + 5 Model เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ประกอบด้วย “S” (Success & Quality Of Learner) การมุ่งสู่ความสำเร็จและคุณภาพของผู้เรียน “N” (Networking in Academic) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และ “W” (Well-rounded Education) การจัดการศึกษาครบด้าน และอีก 5 โมเดลย่อย คือ 1) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ PABCA Model 2) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ 6D Model 3) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5E Model 4) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ DEK – D Model และ 5) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Sci – TD Model

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการ SNW + 5 Model เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน มีการจัดทำแผนการสอนที่ผ่านกระบวนการ PLC ภายในกลุ่มสาระอยู่หลายครั้งจนได้แผนการสอนที่มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมกับผู้เรียน จึงส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียน คือ 1) นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้นและนักเรียนมีความดูแลเอาใจใส่ในการเรียน 2) ร้อยละของผลการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2566 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระดับโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 3) ร้อยละของผลการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ มีระดับคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 4) ร้อยละของผลการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O – NET) ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกรายวิชา มีระดับคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 5) นักเรียนมีความสนุกสนานกับการเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน 6) นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้านตามความสามารถของผู้เรียน ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการทดสอบระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานสูงขึ้น 7) นักเรียนได้กล้าคิด กล้าแสดงออก พัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง และ 8) นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติให้เกิดการคิดเป็น วางแผนเป็น กล้าตัดสินใจ มีความรอบคอบ มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

ที่อยู่อ้างอิง (URL) : <https://publish.vichakan.net/show/1003>

วันที่ดำเนินการเผยแพร่ : 11 กุมภาพันธ์ 2568

พิมพ์ : วันที่ 1 พฤษภาคม 2569 เวลา 06.14 น.